

Akční plán EU pro nulové znečištění

Informační podklad ke sdělení Cesta ke zdravé planetě pro všechny - Akční plán EU: „Vstříc nulovému znečištění ovzduší, vody a půdy“

Podklad k dokumentu Rady č. 8753/21
září 2021
zpracovala: Eva Balounová

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 3
- Stanovisko vlády ČR: 6
- Projednávání ve výboru pro životní prostředí PS PČR: 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Akční plán EU pro nulové znečištění	Typ řady: interní
Zpracovala: Balounová, E.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 8753/21	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: září 2021	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Znečištění; ochrany vody; ochrana půdy; odpady	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Cesta ke zdravé planetě pro všechny - Akční plán EU: „Vstříc nulovému znečištění ovzduší, vody a půdy“
KOM(2021) 400 v konečném znění, kód Rady 8753/21

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
12. 5. 2021
- **Procedura:**
Není projednáváno legislativním postupem, jedná se o dokument nelegislativní povahy, který nepodléhá schválení v Radě a Evropském parlamentu. Procedura je ukončena jeho přijetím a předložením těmito institucím.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 15. června 2021, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 15. června 2021 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Hodnocení z hlediska principu subsidiarity se neuplatní, jedná se o dokument informační povahy.
- **Odůvodnění a předmět:**
Vydání [Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Cesta ke zdravé planetě pro všechny - Akční plán EU: „Vstříc nulovému znečištění ovzduší, vody a půdy“](#) (dále jen „Akční plán“, nebo „sdělení“) bylo deklarováno pro rok 2021 již v [Zelené dohodě pro Evropu](#) z roku 2019. Akční plán obsahuje cíle nulového znečištění pro roky 2030 a 2050 a seznam opatření, která pomohou snížení znečištění dosáhnout. Prevence znečištění má být zahrnuta do všech relevantních politik EU tak, aby úroveň znečištění v roce 2050 již nebyla považována za zdraví škodlivou.¹
- **Obsah a dopad:**
Sdělení úvodem shrnuje ambice v oblasti znečištění ovzduší, k jejichž dosažení je posléze navrženo devět stěžejních opatření a 33 doplňujících opatření v sedmi oblastech pro období 2021 – 2024.² Východiskem pro tato opatření je tzv. hierarchie nulového znečištění, tj. důraz na prevenci a předběžnou opatrnost.

¹ Přínosy boje proti znečištění jsou zřejmé: znečištění způsobuje nemoci a předčasná úmrtí a ohrožuje biologickou rozmanitost, přičemž ekonomické přínosy čistého prostředí převažují nad výdaji na zdravotní péči. Snížení znečištění prostředí podporuje i většina veřejnosti a Komise se domnívá, že obzvláště nyní, v době pandemie covidu-19, jsou zdravotní argumenty pro snižování znečištění silnější, než dříve.

² Ta jsou také shrnuta v příloze sdělení.

Ambice v oblasti znečištění:
Stěžejní cíl nulového znečištění pro rok 2050: zdravá planeta pro všechny:
Snížení znečištění na takovou úroveň, která není považována za škodlivou
Aby bylo dosaženo vize pro rok 2050, jsou stanoveny klíčové cíle pro rok 2030:
<ol style="list-style-type: none"> 1. snížit o více než 55 % dopady znečištění ovzduší na zdraví (předčasná úmrtí); 2. snížit o 30 % podíl lidí, kteří jsou chronicky rušeni dopravním hlukem; 3. snížit o 25 % počet ekosystémů EU, v nichž znečištění ovzduší ohrožuje biologickou rozmanitost; 4. snížit o 50 % ztráty živin, používání a riziko chemických pesticidů a prodej antimikrobiálních látek pro hospodářská zvířata a akvakulturu; 5. snížit o 50 % plastové odpadky v moři a o 30 % mikroplasty uvolněné do životního prostředí; 6. snížit významně celkovou produkci odpadu a o 50 % zbytkový komunální odpad.

Klíčová opatření v sedmi oblastech pro roky 2021 – 2024:

1. Zlepšení našeho zdraví a pohody
 - Stěžejní iniciativa č. 1: **snížování nerovností v oblasti zdraví** prostřednictvím nulového znečištění – pravidelně dodávat údaje z monitorování znečištění a jeho výhledů do registru nerovností v onkologické léčbě (od 2022);
 - Stěžejní iniciativa č. 2: **podpora pro nulové znečištění měst** (mobilita, budovy – od 2022);
 - Revidovat směrnice o kvalitě vnějšího ovzduší: **Stávající normy týkající se kvality ovzduší sladit s doporučeními WHO a zlepšit jejich provádění**, jelikož počet nemocí a předčasných úmrtí zůstává kvůli znečištění ovzduší vysoký; eliminovat znečištění u zdroje – př. zemědělství – přezkum směrnice o průmyslových emisích s cílem **omezit emise amoniaku**; zavést přísnější emisní limity pro motorová vozidla (Euro 7), zdokonalit **kontroly emisí při technických prohlídkách**;
 - Zhodnotit směrnici o emisích hluku do okolního prostředí (lepší provádění); posoudit možnosti ke zlepšení kvality vnitřního ovzduší, případně navrhnout leg. opatření;
 - Přezkoumat a v případě potřeby revidovat směrnici o vodách ke koupání a směrnici o čištění městských odpadních vod, kontrolovat emise v mořích, podpořit provádění nové směrnice o pitné vodě;
 - Do roku 2025 přezkum předpisů týkajících se odpadů, přezkum směrnic o energetické účinnosti a o obnovitelné energii, požadavků na ekodesign a označování energetické účinnosti **u topných zařízení**.
2. Žijeme v mezích možností naší planety
 - Stěžejní iniciativa č. 3: **prosazování nulového znečištění v regionech** – Komise vypracuje srovnávací přehled zelené výkonnosti regionů EU a bude udělována **cena pro zelený region roku** (2024);

- Revidovat směrnici o normách environmentální kvality a směrnici o podzemních vodách, vytvořit rámec pro hodnocení stavu půdy v EU, **omezit eutrofizaci**; přezkoumat rámcovou směrnici o strategii pro mořské prostředí s cílem **omezit podmořský hluk a znečištění odpadem** (stanovením prahových hodnot EU); revidovat směrnici o čištění městských odpadních vod a směrnici o kalcích z čistíren odpadních vod (**omezení mikroplastů a léčiv** s cílem umožnit opětovné použití), **omezit znečištění pesticidy**; **podpořit** provádění strategických pokynů pro udržitelnější a konkurenceschopnou akvakulturu EU;
 - Identifikovat a **sanovat kontaminované lokality**.
3. Na cestě k nulovému znečištění z výroby a spotřeby
- Stěžejní iniciativa č. 4: **podpořit provozovatele zavázat se k „nulovému znečištění“**, čímž se podpoří eliminace odpadu a ekologické výroby a služby – př. **s ekoznačkou EU** (od 2022);
 - **Revize směrnice o průmyslových emisích** (důraz na nové technologie a systémová řešení v souvislosti s odpady a oběhovým hospodářstvím, sanování kontaminací provozovatelem) a nařízení o evropském registru úniků a přenosů znečišťujících látek (E-PRTR); doporučení, pokud jde o provádění zásady „znečišťovatel platí“, případně revize směrnice o zdanění energie; **revize nařízení o rtuti**; podpora mezinárodní spolupráce ohledně nejlepších dostupných technik, nově vyvinutých technologií a ohledně revize kyjevského Protokolu o registrech úniků a přenosů znečišťujících látek, přezkum nařízení o přepravě odpadů.
4. Zajištění přísnějšího provádění a prosazování předpisů
- Stěžejní iniciativa č. 5: **spolupráce orgánů** za účelem výměny osvědčených postupů a navržení tzv. meziodvětvových regulačních opatření pro dosažení nulové tolerance vůči znečištění (od 2022);
 - Případně **posílení role občanské společnosti** (účast veřejnosti, právo na právní ochranu); revize směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí; kontrola účelnosti směrnice o odpovědnosti za životní prostředí.
5. Podpora změny v oblasti nulového znečištění v celé společnosti
- Stěžejní iniciativa č. 6: **nulové znečištění budov** - příklady díky strategii „renovační vlny“ a Nový evropský Bauhaus (od 2022);
 - Stěžejní iniciativa č. 7: **rozvíjet ekologickou a digitální transformaci** (2021);
 - Podpořit **udržitelné investice**, vnitrostátní poradenské služby pro zemědělce, digitálně zpřístupnit povinnosti v oblasti hospodaření s živinami, údaje sdílet v Green Deal Dataspace; program monitorování Země Copernicus (Cíl Země, Destination Earth); aplikace Air Quality Index a kalkulačka pro výpočet spotřebitelské stopy³; podpora odborné přípravy a vzdělávání (zdravotníků i odborníků v oblasti klimatu).
6. Podpora celosvětové změny směrem k nulovému znečištění
- Stěžejní iniciativa č. 8: **minimalizace stopy vnějšího znečištění způsobeného EU** (omezení

³ Již dostupné zde: <https://eplca.jrc.ec.europa.eu/ConsumerFootprint.html>.

některých produktů, které již nejsou v EU povoleny, a odpadů – od 2021);

- Posílit mezinárodní spolupráci v oblasti černého uhlíku (saze), v oblasti vývozu vozidel s ukončenou životností a ojetých vozidel, v oblasti biologické rozmanitosti, v oblasti ukončení neodborné recyklace použitých olovených akumulátorů; lépe řídit mezinárodní obchod s odpadem z elektrických a elektronických zařízení a baterií.

7. Sledování pokroku, předvídání trendů a široké uplatňování nulového znečištění

- Stěžejní iniciativa č. 9: **konsolidace znalostních center EU pro nulové znečištění** (podpora Evropské agentury pro životní prostředí a společného výzkumného střediska Komise - od 2021);
- Zprávy o monitorování a výhledu v oblasti nulového znečištění; vytvořit Evropský atlas životního prostředí a zdraví; zahájit platformu zúčastněných stran.

Komise do roku 2025 zhodnotí provádění plánu na základě zprávy o monitorování a výhledu v oblasti nulového znečištění.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR ve své rámcové pozici obecně vítá plán snižovat znečištění životního prostředí při zachování konkurenceschopnosti evropského hospodářství. Vláda ČR rovněž obecně podporuje jednotlivé iniciativy, zejména např. zahrnutí problému přeshraničního a světelného znečištění, ochranu půdy, či problematiku přeshraniční přepravy odpadu, odpadů z elektrozařízení a baterií či přepravu ojetých vozidel. Zároveň ovšem vláda ČR upozorňuje na potřebu realistického stanovení cílů a zohlednění národních podmínek, např. v oblasti znečištění ovzduší, hlukového znečištění a odpadů.

- **Projednávání ve výboru pro životní prostředí PS PČR:**

Výbor pro životní prostředí PS PČR projednal dokument dne 8. 9. 2021 a usnesením č. 191 přijal tyto závěry:

Výbor pro životní prostředí Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

- I. **bere na vědomí** Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Cesta ke zdravé planetě pro všechny – Akční plán EU pro nulové znečištění ovzduší, vody a půdy, COM (2021) 400 final;
- II. **pověřuje** předsedkyni výboru, aby o tomto usnesení informovala předsedu výboru pro evropské záležitosti.